

<http://dx.doi.org/10.16926/zc.2017.43.07>

Jan KACZMARZYK

Doktorant Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

Dariusz RATAJ

Dyrektor Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie

Zarys historii Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie

Zespół Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie, chociaż formalnie pod tą nazwą istnieje od września 2002 roku, to szkoła, która ma bogatą historię. Powstała ona bowiem z połączenia dwóch szkół, a mianowicie Zespołu Szkół Elektroniczno-Mechanicznych, który istniał od 1946 roku, oraz Zespołu Szkół nr 3 im. Stanisława Staszica, istniejącego od 1958 roku. Szkoły te były utworzone przez częstochowską hutę w celu szkolenia przyszłych kadr. W powojennej sytuacji zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników było ogromne, wynikało ono z braków kadrowych oraz rosnącego zapotrzebowania na pracowników przez odbudowujący się przemysł hutniczy.

W dniu 5.05.1946 roku powstała Państwowa Szkoła Przemysłowa Huty „Częstochowa”. W 1948 roku nastąpiło przeniesienie owej szkoły do nowego budynku przy ulicy Łukasińskiego, pod nazwą Zasadnicza Szkoła Hutniczo-Elektryczna¹. Ze względu na rozwój huty zwiększone zostało zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników, w wyniku czego podjęta została decyzja budowy nowego pomieszczenia przy ulicy Prusa².

W 1949 roku rozpoczęto przyjmowanie dziewcząt do szkoły, dokonano również podziału na Technikum Hutnicze i Szkołę Zawodową³. W 1950 roku Technikum Hutnicze przeniosło się do budynku przy ulicy Prusa⁴. W Statucie Technikum Zawodowego z 1951 roku zostały wymienione wydziały, które odpowiadały specjalizacjom zawodowym określonym w obowiązującej wówczas

¹ E. Nieszporek, A. Poroszevska, *50 Lat Technikum Hutniczego w Częstochowie*, Częstochowa 1996, s. 11.

² Tamże.

³ *Kronika Liceum Zawodowego Nr. 2 w Częstochowie-Rakowie*, bez stron.

⁴ Tamże.

nomenklaturze specjalności szkolnictwa zawodowego⁵. Były to następujące jednostki organizacyjne⁶:

- Wydział Budowlany,
- Wydział Energetyczny,
- Wydział Hutniczy, o kierunkach: stalownictwo, walcownictwo, wielkopiecowy,
- Wydział Mechaniczny,
- Wydział Planowania,
- Wydział Odlewniczy.

Fot. 1. Budynek Zasadniczej Szkoły Hutniczo-Elektrycznej, widok od ulicy Łukasieńskiego

Źródło: akta szkoły.

Nauka w technikum trwała 4 lata; do klasy pierwszej przyjmowano kandydatów obojga płci, którzy ukończyli w danym roku kalendarzowym 14. rok życia, a w chwili zgłaszania do szkoły nie przekroczyli 18.⁷ Dodatkowo kandydaci musieli legitymować się wykształceniem w zakresie 7 klas szkoły podstawowej, mieć złożony pomyślnie egzamin wstępny, a także odpowiedni stan zdrowia⁸.

⁵ Archiwum Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie, *Statut Technikum Zawodowego z 1951 r.*, s. 5.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, s. 3.

⁸ Tamże.

Do Technikum Zawodowego (Wydziału) dla Pracujących przyjmowani byli kandydaci obojga płci, którzy ukończyli w danym roku kalendarzowym 17. rok życia, posiadający dodatkowo co najmniej dwuletnią praktykę w zawodzie odpowiadającym kierunkowi i specjalności szkolenia, która była stwierdzona poprzez odpowiednie zaświadczenie wydawane przez zakład pracy⁹. Do tego technikum można było również zostać skierowanym przez radę zakładową i dyrekcję zakładu pracy¹⁰. Natomiast jeśli chodzi o absolwentów szkół przysposobienia zawodowego zasadniczych szkół zawodowych, szkół przemysłowych, średnich szkół zawodowych, gimnazjów zawodowych i przemysłowych, to uczniowie powyższych szkół musieli posiadać co najmniej roczną praktykę zawodową po ukończeniu szkoły¹¹. Ta praktyka zawodowa musiała być zgodna z kierunkiem i specjalnością technikum wydziału dla pracujących¹².

Fot. 2. Budynek Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie, widok od ulicy Prusa (obecny budynek szkoły)

Źródło: Kronika Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie z lat 1998–2002.

W dniu 21 grudnia 2000 roku szkoła obchodziła dzień patrona, na uroczystym wigilijnym spotkaniu byli obecni zarówno nauczyciele pracujący w szkole, jak i nauczyciele, którzy kiedyś pracowali w tej placówce¹³.

W 2002 roku Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica został połączony z Zespołem Szkół Elektroniczno-Mechanicznych im. Bolesława Prusa¹⁴.

⁹ Archiwum Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie, *Statut Technikum Zawodowego wydziału dla pracujących z 1951 r.*, s. 3.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Kronika Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie 1998–2002 r., bez stron.

¹⁴ Tamże.

Powołano zespół szkół (przy ul. Prusa) pod dyrekcją mgr. Artura Zacharskiego oraz podjęto starania – wnioskowane przez nauczycieli, uczniów i rady rodziców – o powrót patrona. W dniu 8 kwietnia 2003 nastąpiło ponowne nadanie szkole imienia Bolesława Prusa, z udziałem prezydenta Częstochowy Tadeusza Wrony, poświęcono również sztandar. W 2003 roku uruchomiona zostaje strona internetowa szkoły, placówka zaś uzyskuje dostęp do komputerowej sieci. Uczniowie są z tego faktu bardzo zadowoleni: „Nareszcie nasza szkoła posiada dostęp do Internetu, uczniowie mogą korzystać z niego w dwóch pracowniach informatycznych. Nad akcją podłączenia czuwał p. Nowak wraz z uczniami kl. V El.”¹⁵. W 2005 roku uczniowie mają możliwość kształcenia się w nowym zawodzie mechatronika. W 2012 roku podpisany został – przez dyrektora szkoły, Dariusza Rataja, oraz wiceprezesa ISD Huty Częstochowa Andrzeja Jakubowa – list intencyjny mający na celu powrót szkoły do zadania kształcenia hutników¹⁶. W tym roku podpisano również list intencyjny z Maciejem Domagalskim – koordynatorem projektu eduSatel, w imieniu prezesa firmy „Satel”, w celu podnoszenia kwalifikacji i wiedzy uczniów w zakresie zaawansowanych rozwiązań branży technicznej, ochrony mienia i elektronicznych systemów zabezpieczeń¹⁷. W wyniku tego powstała w szkole nowa pracownia: Laboratorium Systemów Alarmowych, oparta o innowacyjny program nauczania zajęć praktycznych eduSatel, dla zawodu technik elektronik. Program uwzględnia najnowsze osiągnięcia z dziedziny elektroniki, a także umożliwia uczniom lepsze przygotowanie się do wymogów współczesnego rynku pracy¹⁸.

Aneks I

Dyrektorzy Zespołu Szkół Elektroniczno-Mechanicznych im. B. Prusa

Szkoła powstała 5 maja 1946 roku – obowiązki dyrektora powierzono Marianowi Skwarze¹⁹.

1.09.1946 dyrektorem zostaje Józef Gurgul.

W 1949 roku szkoła podzielona zostaje na Szkołę Zawodową – dyrektor Karol Moszczański, i Technikum Hutnicze – dyrektor Walenty Kopecki.

Od 1953 roku obowiązki dyrektora Technikum Hutniczego pełni Stefan Strojny.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ <http://www.zsprus.czest.pl/> [dostęp: 25.02.2017]

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ E. Nieszporek, A. Poroszevska, *50 Lat Technikum Hutniczego w Częstochowie*, Częstochowa 1996, s. 9.

W 1958 roku połączono Szkołę Zawodową i Technikum Hutnicze w jedną szkołę – Technikum Hutnicze, dyrektorem zostaje Stefan Strojny.

W 1980 roku dyrektorem zostaje Lucjan Palut.

Od 1991 do 2002 roku dyrektorem jest Ryszard Gajda.

Aneks II

Kalendarium wydarzeń z życia szkoły²⁰

1946 – Państwowa Szkoła Przemysłowa.

1948 – Zasadnicza Szkoła Hutniczo-Elektryczna.

1949 – podział na Szkołę Zawodową i Technikum Hutnicze.

1958 – połączenie Szkoły Zawodowej i Technikum Hutniczego w jedną szkołę o nazwie Technikum Hutnicze.

1962 – Technikum Hutnicze otrzymuje imię Walentego Obraniaka.

1963 – utworzona zostaje Państwowa Szkoła Techniczna z Zasadniczą Szkołą Metalową oraz Technikum Hutniczym.

1972 – Powstaje Zespół Szkół Zawodowych nr 3, do którego dołącza Liceum Zawodowe.

1980 – Szkoła przyjmuje nazwę Zespołu Szkół Mechanicznych.

1990 – Zespół Szkół Mechanicznych przekształca się w Zespół Szkół Elektryczno-Mechanicznych.

1995 – Nadanie szkole imienia Bolesława Prusa.

2002 – Połączenie z Zespołem Szkół Zawodowych nr 3 im. Stanisława Staszica w Częstochowie.

Aneks III

Dyrektorzy Zespołu Szkół nr 3 im. S. Staszica²¹

1.09.1958 – Janusz Kurski,

1962 – Zdzisław Jasinkiewicz,

1970 – Zdzisław Bruś,

1975 – Seweryn Sobczyk,

1980 – Krystyna Zborowska,

1987–2002 – Zdzisław Wiśniewski.

²⁰ Tamże.

²¹ Z. Wiśniewski, A. Uramowska, M. Przepióra, *Zespół Szkół Zawodowych Nr. 3 im. Stanisława Staszica w Częstochowie. Monografia 1958–2002*, Częstochowa 2002, s. 37.

Aneks IV

Kalendarium wydarzeń z życia szkoły²²

1958 – otwarcie Przyzakładowej Szkoły Zawodowej przy Hucie im. B. Bieruta w Częstochowie.

1962 – powołanie Trzyletniego Technikum dla Pracujących na podbudowie Zasadniczej Szkoły Zawodowej przy Hucie im. B. Bieruta w Częstochowie, funkcjonującego obok Zasadniczej Szkoły Zawodowej.

1972 – otwarcie Liceum Zawodowego przy Zasadniczej Szkole Zawodowej.

1974 – powołanie Zespołu Szkół Zawodowych Huty im. B. Bieruta w Częstochowie.

1989 – do Zespołu Szkół Zawodowych dołącza Technikum Hutnicze dla młodzieży.

1991 – rozpoczyna działalność Szkoła Przystosabiająca do Zawodu jako kolejna część Zespołu Szkół Zawodowych Huty.

1993 – przemianowanie placówki na Zespół Szkół Zawodowych nr 3 w Częstochowie.

1998 – nadanie szkole patrona – instytucja funkcjonuje jako Zespół Szkół Zawodowych nr 3 im. Stanisława Staszica.

2002 – połączenie z Zespołem Szkół Elektroniczno-Mechanicznych im B. Prusa w Częstochowie.

Po połączeniu szkół w 2002 roku dyrektorem zostaje Artur Zacharski, pełni tę funkcję do 2007 roku. Powstaje Zespół Szkół Zawodowych w Częstochowie (przy ul. Prusa 20), w skład którego wchodzi:

— szkoły ponadgimnazjalne:

VII Liceum Profilowane,
Technikum nr 11,
Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 9;

— szkoły ponadpodstawowe:

Technikum Hutnicze,
Technikum Elektryczne, na podbudowie SP,
Techniku Elektryczno-Mechaniczne, na podbudowie ZSZ,
Zasadnicza Szkoła Zawodowa;

— Szkoła dla Dorosłych:

Technikum Zawodowe dla Dorosłych.

8 kwietnia 2003 roku nadanie szkole nazwy: Zespół Szkół im. Bolesława Prusa.

²² Tamże.

Bibliografia

Źródła archiwalne:

Archiwum Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie, *Statut Technikum zawodowego z 1951 r.*

Archiwum Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie, *Statut Technikum zawodowego wydziału dla pracujących z 1951 r.*

Źródła internetowe:

<http://www.zsprus.czyst.pl/> [dostęp: 25.02.2017]

Źródła pisane

Kronika Liceum Zawodowego Nr 2 w Częstochowie-Rakowie.

Kronika Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie 1998–2002.

Opracowania

Nieszporek E., Poroszevska A., *50 Lat Technikum Hutniczego w Częstochowie*, Częstochowa 1996.

Wiśniewski Z., Uramowska A., Przepióra M., *Zespół Szkół Zawodowych Nr. 3 im. Stanisława Staszica w Częstochowie. Monografia 1958–2002*, Częstochowa 2002.

Zarys historii Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie

Streszczenie

W artykule autorzy przedstawili historię Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie. Jest to szkoła, która posiada bogatą historię, powstała z połączenia dwóch szkół hutniczych: Zespołu Szkół Elektroniczno-Mechanicznych, który istniał od 1946 r., oraz Zespołu Szkół nr 3 im. Stanisława Staszica, istniejącego od 1958 r. W artykule została dodatkowo zamieszczona lista dyrektorów szkół wraz z kalendarium najważniejszych wydarzeń.

Słowa kluczowe: Zespół szkół, huta, Bolesław Prus, technikum, szkoła zasadnicza, dyrektorzy.

An Outline History of the Boleslaw Prus in Czestochowa

Summary

In this article, the authors outlines the history of the Boleslaw Prus in Czestochowa. It is a school that has a rich history since it was formed from the merger the School of Electro-Mechanical which has existed since 1946 and the School Complex no.3 them. Staszic in existence since 1958. The article also posted a list of headmasters with a calendar of key events.

Key words: School team, steel mill, Boleslaw Prus, technical, school principal directors.